Lietas Nr. 130037617
Lietas arhīva Nr. 1-0376-17/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 19.maijā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese I.Millere,
ar tiesas sēžu sekretāri L.Kāpostu,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu,
attiecībā pret /pers. A/, personas kods /personas kods/.

Aprakstošā daļa

2017.gada 18.martā Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektors A.Požarskis sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. /numurs/ (turpmāk – Protokols), par to, ka 2016.gada 19.septembrī plkst.11.00 /pers. A/ neieradās uz Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk – NBS) rezerves karavīru militārajām mācībām NBS Štāba bataljonā, Krustabaznīcas ielā 9/11, lai gan 14.03.2016. viņam uz deklarēto adresi tika izsūtīta pavēste Nr. 08.7-794 par ierašanos uz militārajām mācībām vietu un laiku. /pers. A/ par neierašanās uz militārajām mācībām (iemesliem), nav ziņojis.

Izdarītais administratīvais pārkāpums kvalificēts pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk - Latvijas APK) 200.[1]panta, panta daļu nenorādot.

Saskaņā ar Latvijas APK 213.pantu, lieta ir pakļauta izskatīšanai tiesā.

/pers. A/ uz lietas izskatīšanu, kas tika nozīmēta 2017.gada 16.maijā neieradās un par neierašanās iemesliem nepaziņoja.

Saskaņā ar Latvijas APK 260.panta otro daļu, personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir tiesības piedalīties lietas izskatīšanā.

/pers. A/ par lietas izskatīšanas laiku un vietu tika savlaicīgi paziņots, ievērojot Latvijas APK 268.[1] panta nosacījumus. /pers. A/ uz lietas izskatīšanu neieradās, kā arī no viņa nav saņemts lūgums atlikt lietas izskatīšanu, līdz ar ko, tiesa secina, ka /pers. A/ nevēlas izmantot savas tiesības piedalīties lietas izskatīšanā, tādēļ nolēma lietu izskatīt bez /pers. A/ piedalīšanās.

Motīvu daļa

Latvijas APK 244.pants nosaka, ka institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Latvijas APK 243.panta pirmā daļa paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras Latvijas APK paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izspriešanā.

Latvijas APK 243.panta piektā daļa paredz, kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem. No minētā panta astotās daļas izriet, ka iegūtie fakti vai ziņas jāvērtē kopumā un savstarpējā sakarībā.

Saskaņā ar Latvijas APK 243.[1] pantu pierādīšanas līdzekļi administratīvā pārkāpuma lietā ir pie administratīvās atbildības sauktās personas paskaidrojumi; personu liecības; eksperta atzinums; kompetentās institūcijas atzinums; dokuments, kas satur ziņas par faktiem, rakstveidā vai citā formā; elektroniskie pierādījumi; procesuālajās darbībās rakstveidā vai citā veidā nostiprinātās ziņas par faktiem; lietiskie pierādījumi.

Latvijas APK 239.panta 1.punktā noteikts, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

No minētā izriet, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Proti, jākonstatē Latvijas APK paredzēto objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums – administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse. Savukārt, gadījumā, ja kaut viena no administratīvā pārkāpuma sastāvu veidojošām pazīmēm iztrūkst, atzīstams, ka nodarījumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Latvijas APK 248.panta pirmā daļa noteic, ka protokolā par administratīvo pārkāpumu cita starpā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2007.gada 25.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKA-157/2007 atzīst, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības, par kurām paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments, kā sākotnējā apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā.

Līdz ar to, no vienas puses, institūcija, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu lietā, izvērtē, vai persona par protokolā fiksētajām darbībām ir saucama pie administratīvās atbildības, Savukārt, no otras puses, personai, par kuras darbībām protokols sastādīts, ir iespēja pienācīgi īstenot procesuālās garantijas savai aizstāvībai sakarā ar protokolā norādīto pārkāpumu (piemēram, sagatavot savus argumentus, iesniegt pierādījumus). Līdz ar to lēmums administratīvā pārkāpuma lietā būtu jāpieņem par tiek faktiem, kas norādīti protokolā – jaunu faktu norādīšana lēmumā varētu pārkāpt personas procesuālās tiesības (*skat. 2007.gada 25.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKA-157/2007*).

Atbilstoši minētajām Augstākās tiesas Senāta atziņām administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā attiecīgās institūcijas amatpersona ir formulējusi pārkāpējam izvirzīto apsūdzību administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, kā arī pierādīšanas līdzeklis, lai konstatētu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību. Kā arī nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā jāpieņem par tiem faktiem un tā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmēm, kas norādītas Protokolā.

Latvijas APK 200.[1]pantā paredzēta administratīvā atbildība par rezerves karavīra pienākumu nepildīšanu.

Latvijas APK 200.[1]panta pirmā daļa paredz atbildību par rezerves karavīra neierašanos uz kārtējām vai pārbaudes militārajām mācībām Nacionālo bruņoto spēku rezerves uzskaites struktūrvienības izsniegtajā pavēstē noteiktajā vietā un laikā.

Latvijas APK 200.[1]panta otrā daļa paredz atbildību par tādām pašām darbībām, ja tās izdarītas atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas.

Saskaņā ar Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta trešās daļas „a" punktu ikvienam, kas tiek apsūdzēts krimināInoziegumā, cita starpā, kā minimālā tiesība ir tikt nekavējoties informētam, viņam saprotamā valodā un detalizēti, par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu.

Kā izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām administratīvā pārkāpuma lietas pēc savas būtības un soda rakstura ir vērtējamas kā „mazās krimināllietas" (*skat. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 10.februāra spriedumu lietā Sergey Zolotukhin v. Russia; Satversmes tiesas 2002.gada 20.jūnija spriedumu lietā Nr.2001-17- 0106, Senāta 2013.gada 11.janvāra spriedumā lietā Nr.SKA-15/2013, Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 12.jūlija spriedumu lietā Nr.A42975209 AA 43-0469-13/18*).

Satversmes tiesa 2002.gada 20.jūnija spriedumā lietā Nr.2001-17-0106 norāda, ka Cilvēktiesību tiesa vairākos spriedumos ir atzinusi, ka Konvencijas 6.pants attiecas arī uz administratīvajām lietām. Šajā gadījumā noteicošā ir lietas būtība, nevis tas, kā to klasificējis nacionālais likums. Pie tam, ja tiek konstatēts apstāklis, ka konkrētā gadījumā administratīvajā procesā regulētai lietai tiek piemērots Konvencijas 6.pants saistībā ar Konvencijas 7.protokola 2.pantu, tas nebūt nenozīmē, ka šī lieta jāattiecina uz kriminālprocesu. Attiecīgo pazīmju konstatēšana tikai dod pamatu šādai lietai piemērot Konvencijas 6.panta garantijas. *(Sk. Theory and Practice of the European Convention on Human Rights. Third edition by P.van Dijk, G.J.H.van Hoof. Kluwer Law International, The Hague — London — Boston, 1998, p.410.)*

Cilvēktiesību tiesa ir noteikusi trīs alternatīvus kritērijus, pēc kuriem var konstatēt, vai administratīvā pārkāpuma lietai ir krimināllietas pazīmes. Šie kritēriji ir: 1) konkrētā tiesību pārkāpuma klasifikācija nacionālajā tiesību sistēmā, saistot šo pārkāpumu vai nu tikai ar krimināltiesībām, vai tikai ar administratīvajām tiesībām, vai arī ar abām kopā; 2) pārkāpuma raksturs; 3) sankcijas atbilstība vai neatbilstība krimināIsfērai. Lai pārkāpumu atzītu par krimināIpārkāpumu Konvencijas izpratnē, pietiek, ja kaut viens no uzskaitītajiem kritērijiem atbilst tā pazīmēm. *[Sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā "Engel v.Netherlands" (1976).]*

Analizējot APK regulētās administratīvo pārkāpumu lietas, redzams, ka daļā no tām kā sankcija ir paredzēts naudas sods vai arests. Gan naudas sodam, gan arestam piemīt krimināIsfēras sankcijai raksturīgais sodošais raksturs, līdz ar to šīs sankcijas atbilst krimināllietas sankcijai. Konvencijas mērķis prasa, lai tik nopietnas sankcijas tiktu aizsargātas ar Konvencijas 6.pantu un tās 7.protokola 2.pantu (*skat. Satversmes tiesas 2002.gada 20.jūnija spriedumu lietā Nr.2001-17- 0106*).

Ņemot vērā minēto, tā kā atbilstoši, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, gan Latvijas tiesu judikatūrā paustajām atziņām, administratīvo pārkāpumu lietās uzskatāmas par "mazajām krimināllietām", tad arī administratīvo pārkāpumu lietās jāņem vērā krimināIprocesam pietuvināts standarts. Personai ir tiesības uz tādām pašām procesuālajām garantijām lietas izskatīšanā kā krimināIprocesā, tai skaitā būt konkrēti informētam par kāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir celta apsūdzība, jo atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 25.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKA-157/2007 paustajām atziņām administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kas uzskatāms par apsūdzību un ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā. Arī atbilstoši Kriminālprocesa likumā iekļautam regulējumam, tiesa izskatot lietu vērtē vai ir pierādīts inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs, par ko tiek uzurēta apsūdzība un kurā Krimināllikuma pantā, tā daļās, punktā tas paredzēts.

Amatpersona, kura sastādījusi Protokolu nav uzskatījusi par nepieciešamu /pers. A/ darbības kvalificēt pēc konkrēta Latvijas APK 200.[1]pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva, panta daļu nenorādot. Līdz ar ko tiesa secina, ka /pers. A/ darbības nav konkrēti kvalificētas, neievērojot Latvijas APK 248.panta pirmajā daļā noteikto obligāto prasību, kas norādāma protokolā, tas ir, normatīvā akta normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu.

Tiesa uzskata, ka tiesnesim izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, ir jāvērtē administratīvā pārkāpuma protokolā norādītās ziņas par pārkāpumu un tā kvalifikāciju, nevis pēc savas iniciatīvas nolēmumā būtu jāpapildina Protokolu, lai personas darbībās konstatētu administratīvo pārkāpumu. Atbilstoši Latvijas APK 248.pantā noteiktajam, normatīvā akta normu, kas paredz atbildību par pārkāpumu jānorāda iestādes amatpersonai sastādot protokolu.

Latvijas APK 243.panta otrā daļa nosaka, ka iestādē pierādīšanas pienākums administratīvā pārkāpuma lietvedībā ir institūcijai (amatpersonai), kura sauc personu pie administratīvās atbildības, bet tiesā — iestādei. Savukārt, iestādes pārstāvis uz lietas izskatīšanu nebija ieradies.

Vienlaicīgi, tiesa uzskata, ka jaunu faktu norādīšana, kas nav minēti Protokolā, neatbilstu arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta iepriekš norādītajai atziņai, ka nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā būtu jāpieņem par tiek faktiem, kas norādīti protokolā, gan paustajām atziņām, ka administratīvo pārkāpumu lietās jāņem vērā krimināIprocesam pietuvināts standarts, jo atbilstoši KrimināIprocesā ieļautajam regulējumam, tiesai pieņemot nolēmumu krimināllietās nav jāaizstāj apsūdzības uzturētājs, viņa vietā ceļot apsūdzību par konkrēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, ja apsūdzības uzturētājs nav uzskatījis par nepieciešamu personas darbības kvalificēt pēc konkrēta noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm – norādot attiecīgo Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā tas paredzēts.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka Protokolā iztrūkstot administratīvā pārkāpuma sastāva konkrētai kvalifikācijai /pers. A/ darbībām, sekojoši lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama.

Senāta Administratīvo lietu departaments spriedumā lietā Nr. SKA-48/2009 norāda, ka atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā nostiprinātajai nevainīguma prezumpcijai jāpierāda ir personas vaina pārkāpuma izdarīšanā, nevis nevainīgums. Proti, nevainīgums tiek prezumēts, ja nav pierādījumu par pretējo. Ja persona tiek atzīta par vainīgu pārkāpuma izdarīšanā, lai gan lietā nav pierādījumu, kas pierādītu tās vainu, tiek pārkāpta nevainīguma prezumpcija (*skat. Senāta Administratīvo lietu departaments 2009.gada 3.marta spriedumu lietā Nr. SKA-48/2009*).

Administratīvā apgabaltiesa 2009.gada 29.aprīļa spriedumā lietā Nr.P129022608 norāda, ka lietās, kurās tiek lemts par personas sodīšanu, tiek piemērots princips, ka pamatotas šaubas tiek tulkotas par labu personai, kuru sauc pie likumā noteiktās atbildības un soda (*in dubio pro civis*) (*skat. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 29.aprīļa spriedumu Nr. P129022608*).

Tiesa uzskata, ka radušās šaubas ir tulkojamas par labu pie administratīvās atbildības saucamai personai, līdz ar ko, lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Novērtējot lietas apstākļus, pamatojoties uz Latvijas APK 7., 200.[1], 213., 239.panta 1.punktu, 243.- 244., 268.[1], 274., 275., 276., 289.[7], 289.[16], 289.[17], 289.[18] un

nosprieda

lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā attiecībā pret /pers. A/, personas kods /personas kods/, par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 200.[1] pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu **izbeigt**.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 (desmit) darba dienu laikā no pilna nolēmuma pieejamības dienas tiesas kancelejā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Pilns spriedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2017.gada 19.maijā.

Tiesnese I.Millere